

Ἐπέτειοι 26ης & 28ης Ὀκτωβρίου

National Anniversaries: 26th & 28th of October

Ἡ εἰσοδος τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ εἰς Θεσσαλονίκην τῷ 1912. Ὁ ἀρχιστράτηγος Διάδοχος Κωνσταντῖνος, τὸ Ἐπιτελεῖον, Στρατὸς εὐζωνοὶ καὶ φαντάροι. Πίναξ εἰς τὸ Μουσεῖον Μακεδονικῶν Ἀγῶνων.

Entry of the Greek army into Thessaloniki in 1912. Depicted are the Commander-in-Chief of the Greek forces and heir to the throne, Prince Constantine, an evzone contingent and regular soldiers. Painting in the Macedonian Struggle Museum (*Mouseio Makedonikou Agona*) in Thessaloniki.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΡΟΣ ΔΙΑΔΟΣΙΝ
ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ
SOCIETY FOR THE DISSEMINATION
OF NATIONAL MUSIC
VOLUME 129

ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ
ΑΝΤΙΛΑΛΟΙ
GREEK
ECHOES

3

ΠΑΡΑΓΩΓΗ: ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΡΟΣ ΔΙΑΔΟΣΙΝ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

PRODUCED BY SOCIETY FOR THE DISSEMINATION OF NATIONAL MUSIC

ΕΘΝΙΚΑΙ ΕΠΕΤΕΙΟΙ 26ης & 28ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

ΟΨΙΣ Α'

26η ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ:

ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΕΩΣ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

1. Τώρα 'που ή γαλανή σημαία μας, μάρος.	1.40
2. Στή Νηάουστα γλυκό κρασί, συρτό καλαματιανό.	2.47
3. Πιδιά μ' σάν θέλ'τι λιθινιά, τσάμικο.	3.10
4. Λάλησι κοῦκι μ' λάλησι, συρτό.	3.46
5. 'Εσεῖς βουνά ἀπ' τὰ Γρεβενά, ιστορικό.	3.30
6. 'Ισεῖς πουλιά μ' πιτούμενα, ιστορικό.	2.50
7. Τ' ἤθελα καί σ' ἀγαπούσα, ἀϊδασιλιώτικος καρσιλαμάς, ὄργ.	1.00

ΟΨΙΣ Β'

28η ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ:

ΕΠΕΤΕΙΟΣ 28ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1940

1. Συνάζει ὁ Γιώργος Βασιλιάς, ιστορικό Μακεδονίας.	1.00
2. Τζαβέλινα, ιστορικό Ἡπείρου.	3.20
3. Τὸν Μάραντον χαρτίν ἔρθεν, ἀκριτικό Πόντου.	5.02
4. Κάστρο καί πούν' οἱ πύργοι σου, ιστορικό Κρήτης.	3.30
5. Τὸν ἀντρειωμένο μὴν τὸν κλαῖς, Κρήτης.	2.55
6. Ἐχε γειά καῦμένη κόσμε, συρτό καλαματιανό.	3.03

Παίζουν οἱ μουσικοὶ: Ἀντώνιος Τσόχος, διολί - Φίλιππος Ρούντας (Α) & Ἡλίας Λήτος (Β), κλαρίνο, Νίκος Στεφανίδης, κανονάκι - Ἀγάπιος Τομπούλης, οὔτι καί Σταῦρος Ἀδριανός, λαοῦτο - Χαράλαμπος Γιαννόπουλος, φλογέρα - Παναγιώτης Παπᾶς, λαοῦτο - Νίκος Λαζαρίδης, λύρα ποντιακή - Μανώλης Περάκης, λύρα κρητική καί τραγούδι.

Τραγουδᾷ ἡ Χορωδία τοῦ Συλλόγου πρὸς Διάδοσιν τῆς Ἑθνικῆς Μουσικῆς, ἡ Ἄννα Νόννη, ἡ Ἐλένη Μπαϊρακτάρη-Κουταλακίδου καί ὁ Σπύρος Παπανδρέου, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Σίμωνος Καρά.

'Ἑλληνικοὶ Ἀντίλαλοι: Ἠχογραφήσεις ὁμωνύμων ραδιοφωνικῶν ἐκπομπῶν τῆς Ὁρχήστρας καί τῆς Χορωδίας τοῦ Συλλόγου πρὸς Διάδοσιν τῆς Ἑθνικῆς Μουσικῆς ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Σίμωνος Καρά, περιόδου 1958-1960.

Ἡ εἴσοδος τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ εἰς τὸ Ἀργυρόκαстро, Δεκέμβριος 1940. Λαϊκὴ λιθογραφία.
Entry of the Greek army into Argyrokastron, December 1940. Folk lithography.

GREEK NATIONAL ANNIVERSARIES THE 26th & 28th OF OCTOBER

SIDE A

THE 26th OF OCTOBER, ANNIVERSARY OF THE LIBERATION OF THESSALONIKI FROM THE TURKS IN 1912

1. Now that our blue flag is flying. Marching song.	1:40
2. Sweet wine in Nioousta. <i>Syrtós Kalamatianós</i> .	2:47
3. Since you choose valor, my lads. <i>Tsámikos</i> .	3:10
4. Sing, my cuckoo, sing. <i>Syrtós</i> .	3:46
5. O you mountains of Grevena. Historic song.	3:30
6. O you, my flying birds! Historic song.	2:50
7. Why did I fall in love with you? <i>Karsilamás</i> , instrumental.	1:00

SIDE B

ANNIVERSARY OF THE 28th OF OCTOBER 1940, "OXI" (OCHI), NO! DAY: THE NATION'S REPLY TO ITALY'S ULTIMATUM DEMANDING PASSAGE OF ITS ARMY THROUGH GREECE

1. King George summons the Greeks. Historic song of Macedonia.	1:00
2. Tzavelina. Historic song of Epiros.	3:20
3. An order came for Marandos to enlist. Akritic song of Pontos.	5:02
4. Fortress (Iraklion), where are your towers? Historic song of Crete.	3:30
5. Weep not for the brave! Historic song of Crete.	2:55
6. Farewell, poor world. <i>Syrtós Kalamatianós</i> .	3:03

Musicians: Antonis Tsohos, violin - Philippos Roundas (A) and Elias Lytos (B), clarinet - Nikos Stephanidis, *kanonáki* - Agapios Tomboulis, *oúti* - Stavros Adrianos and Panayiotis Pappas, *laouúto* - Haralambos Yiannopoulos, flute - Nikos Lazaridis, Pontic *lyra* - Manolis Perakis, Cretan *lyra* and song.

Musicians and Choir of the Society for the Dissemination of National Music with soloists Anna Noni, Eleni Bairaktari-Koutalakidou and Spyros Papandreou, under the direction of Simon Karas.

'Greek Echoes': a series of radio programs of Greek traditional music, played and sung by musicians and the Choir of the Society for the Dissemination of National Music under the direction of Simon Karas, and broadcast by the Greek Broadcasting Corporation (EIR) during the years 1958-1960.

Ε Λ Λ Η Ν Ι Κ Ο Ι Α Ν Τ Ι Λ Α Λ Ο Ι 3 G R E E K E C H O E S

Σύλλογος πρὸς διάδοσιν τῆς Ἑθνικῆς Μουσικῆς,
Ἔρσης 9 καί Πουλχερίας, 114 73 Ἀθήναι. Τηλ. 01-8811930

Κείμενα, μουσικὴ ἐπιμέλεια καί διεύθυνσις: Σίμων Καράς
Συνεργάτις: Ἀγγελικὴ Καρά
Ἐπιμέλεια & ἐπεξεργασία ἤχου: Βασίλης Καράς, Νίκος Κλέντος
Μετάφρασις χειμένων: Ἀγγελικὴ Κληροπούλου-Περδίου
Ἐπιμέλεια ἐκδόσεως: Νίκος Διονυσόπουλος

Society for the Dissemination of National Music,
Ersis 9 and Pulcherias, GR-114 73 Athens. Tel. 301-8811930

Text of narrative, musical and General Director: Simon Karas
Assistant: Angeliki Karas
Sound engineer and sound editing: Vasilis Karas, Nikos Klentos
Song texts translated by Angeliki Kliropoulou-Perdiou
Production Coordinator: Nikos Dionyssopoulos

ΕΘΝΙΚΑΙ ΕΠΕΤΕΙΟΙ
26ης & 28ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

SDNM 129

ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΑΝΤΙΛΑΛΟΙ 3

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΡΟΣ ΔΙΑΔΟΣΙΝ
ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Φίλοι αναγνώσται

Τυχαία συνάντησις με τὸν ἀγνωστὸν μου Ὑπουργὸν Τύπου ἀείμνηστον Θεολόγον Νικολοῦδρον, μ' ἔφερε, δι' ἀποσπάσεως, ἀπὸ τοῦ Ὑπουργείου Προνοίας εἰς τὸ Ὑπουργεῖον του, περὶ τὰ τέλη τοῦ 1936, ὡς συνεργάτην εἰς ζητήματα σχετικὰ μετὰ τὰς μουσικὰς καὶ λοιπὰς ἐν γένει λαϊκὰς ἐκδηλώσεις τοῦ λαοῦ μας.

Παρακολούθησας καὶ συμμετασχὼν εἰς τὰς ἐν τῷ Σταδίῳ λαϊκὰς μουσικοχορευτικὰς ἐκδηλώσεις ὁμίλων ἐκ διαφόρων ἐπαρχιῶν τοῦ Κράτους — μετὰ τὰς κατὰ τόπους ἐθνικὰς τῶν ἰνδομασίας, τοὺς χορευτὰς, τοὺς τραγουδιστὰς καὶ ὀργανοπαίκτας τῶν κατὰ τὰ ἔτη 1937-40 — συνάμα μετὰ τὴν ἴδρυσιν τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1937, ὅπου διάφοροι μουσικοὶ ἐπαρχιακοὶ ὁμίλοι τραγουδιστῶν καὶ ὀργανοπαικτῶν ἐλάμβανον μέρος εἰς τὰ προγράμματά του, μετὰ τοιαυτὰ τραγούδια καὶ σκοποὺς, ἠλεγμένα ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν γενικότητα καὶ τὴν ποιότητα τοῦ προσφερομένου ὕλικου δι' ἄλλων αὐτῶν, ἤλθον εἰς προκαταρκτικὴν γνωριμίαν πρὸς τὴν κατὰ τόπους γλωσσικὴν, μουσικὴν καὶ ὀρχηστικὴν παράδοσιν τοῦ λαοῦ μας, ὥστε ν' ἀποφασίσωμε, ἐν τοῖς μετέπειτα, μετὰ τῆς συζήτου μου Ἀγγλικῆς ν' ἀναλάβωμε τὸ ἔργον τῆς καταγραφῆς τῶν ἐθνικῶν μας τραγουδιῶν καὶ ὀργανικῶν σκοπῶν, εἰς τὰς διαφόρους περιοχὰς τῆς πατρίδος μας.

Τὸ ἔργον, ἐπίπονον καὶ δυσχερὲς, ἐγένετο δι' ἰδίῳν ἐξόδων, κατὰ τὴν μετρίαν περίοδον τῆς ἀδείας μας ὡς ὑπαλλήλων, ἐστρηζέτο δὲ ἤθικα εἰς τὰς ἐξ Ἀθηνῶν — ὡς ἄνω — γνωριμίας καὶ τὴν παρέκκλησιν πρὸς τοὺς κοινοτάρχας καὶ λοιποὺς παράγοντας καθὲν μέρους, μόνον καὶ μόνον, ὅπως μᾶς ὑποδείξουν τοὺς καταλλήλους μουσικοὺς ἐκτελεστὰς.

Τὸ ὕλικόν τοῦτο, εἴτε ἐπαρουσιάζετο ἀπὸ ραδιοφώνου ὡς ἠχογραφηθεῖτο, διὰ μαγνητοφώνων, ἀφ' ὅτου δὲ ἐγένετο κοινὴ χρῆσις αὐτῶν ἢ ἂν ἦτο καταγεγραμμένον μόνον μετὰ μουσικὰ σημάδια, ἐιδιδάσκετο εἰς χορωδίας ἐκ μαθητῶν τῆς Σχολῆς τοῦ Σαλλόγου μας τῆς Ἑθνικῆς Μουσικῆς, μετὰ τὴν

συμμετοχὴν ἀξιολόγων ὀργανοπαικτῶν: βυλλίου, κλαρίνου ἢ φλογέρας, κανονακίου, οὐτιοῦ καὶ λαούτου ἢ καὶ λύρας, ὅτε ἔπαιζον τραγούδια ποικίλα ἢ κρητικά, καὶ ὅπῃ τὸν τίτλον «Ἑλληνικοὶ Ἀντίλαλοι».

Κάθε τραγουδιὸν προηγεῖτο εἰσαγωγικὸν σημεῖωμα καὶ ἀνεφέροντο τὰ ὀνόματα τοῦ τόπου προελεύσεως καὶ τῶν κατὰ τὴν ἠχογράφησιν τῶν τοπικῶν ἐκτελεστῶν ἢ τῶν χορωδιῶν κατὰ τὴν ἀναπαραγωγὴν των. Παρὰ ταῦτα, τὸ αὐτὸ ἐγγραφόμενον εἰς τὰς ἐκπομπὰς τῶν «Ἀντιλάλων» ὕλικόν, εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν διαβολὴν ὅτι ἐκόμνωμε διαφήμερον ἀνθρώπων 80 & 90 ἐτῶν ἐκείστοτε, ὡς καὶ τὴν ἀτυχίαν ἵνα διαγράφηται κατὰ τὸ πλεῖστον, διότι τὰ ἐθνικὰ μας τραγούδια ἐθεωροῦντο κατωτέρας ποιότητος «βλάχικα», παρὰ τῶν ἐξ ἐπαρχιῶν βλασσασιῶν μας, διὰ ἵνα ἐγγραφῶν εἰς τὰς ταινίας καντάδες καὶ διαφροστράγωδα τῆς ἐποχῆς, ὅπως καὶ τώρα: καντάδες, ῥεμπетиές καὶ ἄλλα ξενικὰ φθνήης ποιότητος, εὐρωπαϊκὰ καὶ ἀμερικανικὰ.

Τοῦτο ἦτο τὸ εὐχαιριστῶν, διὰ τοὺς ὅσους κόπους καὶ μόχθους καὶ στερεήσεως κατεβάλλοιεν ἑθελοντικῶς χάριν μᾶς ἐκ τῶν εὐγενεστέρων παραδόσεων τοῦ λαοῦ μας ἕως ὅτου:

Κατὰ τὰ ἔτη 1957-60, προεδρεύοντος τῆς Ραδιοφωνίας τοῦ κ. Γ. Σμίττ, πρωτοβουλία τῆς ἀειμνήστου Νίνας Ἀραβαντινοῦ —ἰδιοκτητρίδος τῆς ἐφημερίδος «Βραδυνή»— ἐπροτάθη παρ' ἀμφοτέρων καὶ ἀπεφασίσθη ἡ διατήρησις τῶν ταινιῶν, ὅσων ἔπληνον καὶ ὅσων θὰ ἐγράφοντο ἐφεξῆς, καὶ οὕτω ὑπάρχει εἰς τὸ Ἀρχεῖον τοῦ Ε.Ι.Ρ. ἀρκετὸς ἀριθμὸς ταινιῶν —εἰς καλῆν, σχετικῶς, κατάστασιν, παρὰ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου— ἐκ τῶν ὁποίων ἀκαλαίθως πρὶν τῶν ἐτῶν, τῇ εἰσηγγίᾳ τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Ραδιοφωνίας καὶ θεατρικοῦ συγγραφέως κ. Ἰακώβου Καμπανέλλη, ἐχορηγήθησαν εἰς τὸν Σύλλογον ἀντίγραφα, ἐκ τῶν ὁποίων καὶ αἱ τώρα κυκλοφοροῦσι σχετικὰ μουσικὰ ἐκδόσεις.

Μετὰ ἰδιαιτέρην ἐκτίμησιν
Σίμων Καρὰς

ΟΨΙΣ Α'

26η ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ:

ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΕΩΣ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Κείμενο, μουσική επιμέλεια και διέπνευσιν Σίμωνος Καρά.

Μακεδονικά τραγούδια, επί τη επέτειω της απελευθερώσεως της Θεσσαλονίκης, με την χορηγίαν του Συλλόγου προς Διάδοσιν της Έθνικης Μουσικής.

Ήρουν μικρά παιδί όταν πήραμε τη Θεσσαλονίκη. Το πέρασμα του χρόνου, αντί 'ν' άνοιξη, τόσο και θρηνεία τά γεγονότα. Τόσο και δίνει μιά πιό έντονη ιστορική προβολή σέ πρόσκαια και πράγματα έκείνης της ήρωϊκής έποχής τών πολέμων του 1912-13.

Έντύπιοι μού κάνει και τώρα, 'σαν θυμηθώ της άλιπς νότες έκείνου του μάρς της έποχής, 'που έλέγετο από μικρούς και μεγάλους, μέσα σέ φρενιότητα ένθουσιασμού και ζητωκραυγές, όταν σέ ητλήγαμε και ή έφημερίδες της έποχής άνήγγελλαν ένα-ένα, τά στρατιωτικά κατορθώματα και τά ιστορικά γεγονότα.

Έλασσόνα, Σαραντάπορο, Στενά Πέτρας, Κοζάνη, Βεΐθιοια, Νηάουστα, Έδεσσα και παρ' άλλοιο τού Μοναστηρί. Κ' έπειτα ή Θεσσαλονίκη, ή Σέρρες, ή Δράμα και ή Κοβάλα.

I.

«Τώρα 'που ή γαλανή σημαία μας μέσ' στη Μακεδονία κιναιζιει και της 'Ηλείρου ή βαρειά σκλαδιά, ζητ' διάδα του στρατού παραμερίζει».

Θεσσαλονίκη, όνομα θρησκ. Τι ιστορία κλείνει τού όνομα αυτής της πολιτείας. Ιστορία έθνικη και θρησκωνικη του Έλληνικου Γένους.

Χτιστηκε ζητ' 315 π.Χ. από τών βασιλέα Κάσσανδρο, προς τιμήν της συζύγου του Θεσσαλονίκης, άδελφής του Μεγάλου Άλεξάνδρου. Και από της άρχουσιαιές της έκείνη σέ μέγας Στρατηλάτης έπικεφαλής του Έλληνικου Έθνους, γιά 'να διαδόση τών άρχουσιελληνικου πολιτισμού, ζητ' πράτα της Οίκοσμήνης.

Ή πολιτεία, λόγω της γεωγραφικής της θέσεως, γιναι σιγά-σιγά,

μεγάλη άκμή. Κατά τη δεζαντινή περίοδο, ήταν ή δευτέρα μεγαλύτερη της χριστιανικής μας Αύτοκρατορίας. Μέ τού 'να εχη τις τούς κόλπους της και τού τιμο λείψανο του μεγαλομάχου Δημητρίου, και πλήθος χριστιανικών μνημείων και καλλιτεχνικών, έγινε και κέντρο θρησκωνικου όλης της Όρθοδοξίας.

Στά τέλη της Θεσσαλονίκης έπαζαν άλλεπάλληλα τού κόματα τών πολωνικών βαρβάρων, 'που πανικόβλητοι έφενγαν διασμένοι, κάθε φορά, από τήν άνδρεία τών πολεμιστών της και τη χάρη του Άγιου Δημητρίου, 'που πολλές φορές —γράφει ή ιστορία — φάνηκε 'να πολεμά με τού κοντάμι του, 'πάνω ζητ' οράνιο όλογο του.

Άς σταθούμε όμως, μιά στιγμή 'ν' άκούσαμε ένα τραγούδι της περιοχής της Βεΐθιοίας 'που έξηνει τής φυσικής και της ανθρώπινες έμορφές της Βεΐθιοίας και της Νηάουστis, του Κολιντρού, της Δράμας και της Θεσσαλονίκης, της Μακεδονίας μας γενικά.

2.

- Στη Νηάουστα γλεκό κρασί, άχ άμάν, γιαιρί άμάν, στη Βεΐθιοια μαρομμάτες καλέ,
άιντε μπρέ, άιντε ντί, τράβα Λίγκο μ' τού μπαντί.
— Στόν έρημο τόν Κολιντρού, άφ άμάν, καλεισι άμάν, κοισόδες και γιομάτες καλέ,
ντί μπρέ ντί, ντί μπρέ ντί, ντιστοιμά σελιάμ σουλέ.
— Στής Σαλονίκης τού τσαουρά, άφ άμάν, γιαιρί άμάν, στης Δράμας τ' άρσαστήρα καλέ,
άιντε ντί, άιντε ντί, τράβα Λίγκο μ' τού μπαντί.
— Εκί τού πρωτογώριου, άφ άμάν, καλεισι άμάν, τού δού σου ματρε φρούδια καλέ,
ντί μπρέ ντί, ντί μπρέ ντί, ντιστοιμά σελιάμ σουλέ.

Άλλά και ζητ' γράμματα και ζητη έπιστήμη, τί δέν έδωσε ζητ' περασμένη ή Θεσσαλονίκη, της όποιος όνομασσοί ίμιναν σέ μεγάλοι Έπίσκοποι: Επιστόπος ή σχολιαστής του Όμηρου, Άέου ή πρίν καθηγητής του έν Κωνοτανινοπούλου Παντιστημιόν, ή της Όρθοδοξίας έπέμμετος άγιος Γρηγόριος ή Παλαμάς, και ή θεολογικώτατος Θεσσαλονίκης Συναίν.

Άπ' έδώ, άκόμη, έξεκίνησαν σέ Θεσσαλονικίς άγιοι Κύριλλος και Μεθόδιος, γιά 'να διδάξουν τούς οίλαικούς λαούς άνάγνωση και γραφή,

και μαζί μ' αυτά 'να τους μεταδώσουν τὰ νόματα τοῦ ἑλληνικοῦ και χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ.

Στὰ χρόνια τῆς σκλαβιάς, εἶχεν ἀναπτύξει μεγάλη δράση ἐκπαιδευτικὴ ἢ Θεσσαλονικη, και ἦσαν τὸ κέντρο τοῦ μεγάλου πατριωτικοῦ δικτύου, 'που διεκλαδώνοντο εἰς ἅσας τῆς πόλεως τῆς Μακεδονίας και τῆς Βορείου 'Ηπείρου.

'Απ' ἐκεῖ ἐπιπλέον τὴν κατεῦθενον οἱ φωτιστές τοῦ Γένους, 'που ἀντέδρων εἰς τὴν πανακλαδικήν προπαγάνδα. 'Απ' ἐκεῖ ξεκινούσαν οἱ ἀγαθοὶ ταξιδιώτες και ἐκπορευόμενοι, 'που, μὲ τὰ κάρμα, τὰ ἄρματα και τὰ τρεῖνα τῆς ἐποχῆς, μεταφέρον τὰ ἱερά ἄπλα τῶν ἔθνικων ἀγώνων εἰς τὰ χέρια και τὰ λημέρια τῶν ἀγωνιστῶν, 'που βαστούσαν αἰῶνες εἰς τὸ βουνά, ἀδούλωτο τὸ ἰδιώδες τῆς ἔθνικῆς ἐλευθερίας.

'Ἰδοῦ, τώρα, καί ἕνας κλέφτικος σκοπός, 'που μᾶς φέρνει μὲ τὸν ἦχο τοῦ καπί ἀπὸ τῶν ἠρωϊκῶν ἀέρα τῶν ἀγισμαμένων ἀπὸ τὴν κλεφτοσυγιά και τοὺς Μακεδονομάχους, ἀπάτητων κορυφῶν τοῦ 'Ολύμπου, τῶν Πετρίδιων, τοῦ Μοσχόβου και τῶν ἄλλων βουνῶν τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας.

3.

- Πιδιά μ' σὺν θέ-, μαζα πιδιά,
πιδιά μ' σὺν θέ' τι λειντιά, κλέφτες 'να σηκωθῆτε
ἰμένα 'να βουτήσῃτε τὸ τί τρασοῦν οἱ κλέφτες;
— 'Ὀλίη μερσο-, 'να σῆς χωρῶ,
ὄλη μεροῖλα πόλιμο, τὸ δροῶν καρσοῖλε.

Στὴν ἑλληνικὴν ἐπανάσταση, ἡ Μακεδονία ξεσηκώνεται εὐθύς ὡς, μὲ τὸ ἄνεμο τῆς πνοῆς ἀπὸ στεργιά και θάλασσα, ἔβησε γοργόπορο ὡς ἰδῶ, ἀπ' τὴν 'Αγία Λαύρα, τοῦ Γεμισοῦ τὸ κρησμεγα τῆς ἔντεγερσίας.

Στοὺς κόμπους και εἰς τὰ βουνά, εἰς τὰ χωριά και εἰς τὰς πολιτείας, προσηστοὶ και καπεταναῖοι, σηκώνουν τὸ λάβαρο τῆς λευτεριάς.

Σαίξονται ἀκόμη εἰς τὸ στόμα τοῦ μακεδονικοῦ λαοῦ τὰ τραγούδια τοῦ θηριόμου γιὰ τὰ κατορθώματα τῆς κλεφτοσυγιάς και τῶν ἀρματολικιῶν, πρὸ και μετὰ τὸ 1821-σάυνονται δὲ και θηρήνων και μοιρολόγια, ὅταν ἀπομονωμένο και ἀδοῆθητο ἀπέτυχε και πνίγηκε εἰς τὸ αἶμα τῶν Μακεδόνων, τὸ ἐπαναστατικὸ κίνημα τοῦ '21.

'Ὁ θηρήνων γιὰ τὴν καταστροφὴ τῆς Νησοῦστος εἰς τὸ 1822, μαρτυρεῖ και

γιὰ τοὺς ἀγῶνες, και γιὰ τῆς θυσίας.

'Ἔτσι και τὸ κίνημα τοῦ μεγάλου ἰδεολόγου τῆς Φιλικῆς 'Εταιρίας 'Ερμαιοῦ ἢ Παπα, ἀπὸ τῆς Δοβίστα τῶν Σερβίων, κίνημα 'που ἐφούνησε εἰς τὴ Χαλκιδική, εἰς τῆς ψηλῆς φάσης και τῆς πιατιῆς τοῦ Χοιμοῦ, μέσα εἰς συγχερούσας και μάχης φονικῆς. Ἐλαβεν ἄνεμο τίλος.

Τότε ξεκίπησε ὁ θηρήνων τῆς μακεδονικῆς ψυχῆς, μεπονοσημένος εἰς τὸ ἀκόλοθο τραγούδι τῆς Χαλκιδικῆς:

4.

- Λάλοιο ποῖμα μ' λάλοιο, τ-ὄπου λαλοῦσας πρῶτα
βάι, και μὴ λαλεῖς, ἔχ και μὴ λαλεῖς,
βάι, και μὴ λαλεῖς, λαλεῖς παρόχηρα.
— Και μὴ λαλεῖς παρόχηρα καὶ παραπονημένα
βάι, παραπονεῖς, ἔχ, παραπονεῖς τὴν κλεφτοσυγιά.
— Παραπονεῖς τὴν κλεφτοσυγιά, καὶ τὰ καπεταναῖα
βάι, τί 'να λαλή-, ἔχ, τί 'να λαλή-' σὸ μαῖρος τί 'να εἰπῶ
— Τί 'να λαλήσασ, τί 'να εἰπῶ, και τί 'να 'μολογήσῃ
βάι, μᾶς ἦρθι ἡ δ-, ἔχ, μᾶς ἦρθι ἡ δ-, βάι, μᾶς ἦρθι ἡ ἀνοῖλι παρή-
[— Μᾶς ἦρθ' ἡ ἀνοῖλι παρή τὸ καλοκαίρι μαῖρο
καὶ ἡ ὄλοιο ἡ χειροῖσας, παρὸς φαρμακοῖμος.]

Τώρα, ἕνα ἀγαλλμα σὲ κεντικὸ δρόμο τῶν Σερβίων, θημίζει τὸν ἰδεολόγο ἀγωνιστὴ τῆς Χαλκιδικῆς, ὅπου ἕνα πορτοῖτο εἰς τὴν δημοκρατικὴ αἰθουσα τῶν Γρεβενῶν, θημίζει τὸν Καπετὰν Θόδωρο Τζιάκα, τίνο καλῆς ἀρματολικῆς οἰκογενείας, 'που συνηζύχοντες τὴν ἐπαναστατικὴν δράση τοῦ '21, ἔπειον ἠρωϊκῶς μαχόμενος εἰς τὴν ἱστορικὴ Μονὴ τοῦ Σπήλιου τῶν Γρεβενῶν, τὸ 1854.

5.

- 'Εσις βουνά, βουνά ἀπ' τὰ Γρεβενά, και ποῖμα τοῦ Μετοῦδου
λίγο γιὰ χυ-, γιὰ χαμηλόσαστε.
— Λίγο γιὰ χαμηλόσαστε, γιὰ δεῦ ἐνοφρέμα τόπο
γιὰ 'να φανοῦν, Τζιάκα μ' τὰ Γρεβενά.
— Γιὰ 'να φανοῦν Τζιάκα μ' τὰ Γρεβενά κα' αἰπὸ τὸ Μέγα Σπήλιο,
πὸς ποῖμα Τζιάκας μὲ τὴν Τουρκιά.

Μετά τούς Τούρκους, ή προπαγάνδα τοῦ Πανολλαϊσμοῦ.

Ὡς και τήν ἱστορία πλαστογράφησαν, λέγοντας ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Μακεδόνες δέν ἦσαν Ἕλληνες, ὅτι οἱ Μέγας Ἀλέξανδρος ἦταν Βούλγαρος, ὅτι Βούλγαροι ἦσαν και οἱ ἄγιοι Κύριλλος και Μεθόδιος, ὅτι τούς διέδωσαν τόν Χριστιανισμό.

Και δέν θά σταματούσαν τὰ κακόβρα σχέδιά τόν, ἄν δέν ἐξέοικονταν ὁ ἀείμνητος Μελῆς, μέ μιά δράκη μακεδονομάχων ἑντοπίων και πανελλαδιτῶν ἄν ματωσίουν κατάτιν ἀγώνων και θεοῶν τὰ σατανικά σχέδια τῆς Πανολλαϊστικῆς Ἐταρίας.

Ἐνας ἀπ' αὐτούς τούς ἀγωνιστάς, ἦταν και ὁ Καπετάν Γιαγλῆς, ὅπου ζῶσε ὅς τὰ τελευταία φορώντας τή στολή τοῦ Μακεδονομάχου. Ἐδρασε κυρίως στη Χαλκιδική, ἡ ὁποία ἀπεθανάτησε τή δράκη του μέ τὸ ἀκόλουθο τραγῶδι:

6.

- *Ἰσείς πουλιά μ', πουλιά μ' πιτούμενα, ν-άπου ψηλά πιτάτε μὴν εἶδατι πουλιά μ' τοῦ Γιώργου μας*
- *Μὴν εἶδατι τοῦ Γιώργου μας, τόν καπετάν Γιαγλῆ μας. Ν-ίγεις προσφῆς παιδιά μ' τόν εἶδαμι*
- *Ἰγῆς προσφῆς παιδιά μ' τόν εἶδαμι, κάτω ν-εἶς τὰς Ἀθήνας, παλληκαρικά ἡ Γιώργους μάζιμι*
- *Παλληκαρικά ἡ Γιώργους μάζιμι γιὰ τὴν Μακεδονία τὰ μάζιμι, Γιώργους τὰ σῶναξι.*

Κι ἔτσι, μέ τούς ἀγῶνες αὐτούς και τῆς θεοῖας, μιά μέρα, τήν 26ῃ Ὀκτωβρίου τοῦ 1912, ἑορτῆ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, ὁ Ἑλληνικός Στρατός, μέ ἐπικεφαλῆς τόν δαφνοστεφῆ στρατηλάτη, διάδοχο τότε Κυνοβατίου, ἔρπαινε νικηφόρος στην Θεσσαλονίκη, και ὄντερα αἰῶνων, τοῦ Γένους ἐγένοντο πραγματικῆς χειροποιστη.

Γιὰ ἄν γραφῶν νέες ἑποποιεῖς, και ἄ ἄκουσθῶν νέα θούρια, γιὰ ἄν γιορτασθῶν νέες ἱστορικαὶ ἐπέτειοι, μέσω σ' ἀτμόσφαιρα ἑορταστικῆ, πανελλήνια και ἰδαιτέρω μακεδονικῆ.

7.

*Γ ἤθελα κι σ' ἀγαποῦσα,
ἀίθασιελώπικος καρσιλαμῆς, ὀργανικό.*

ΟΨΙΣ Β

28ῃ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ:

ΕΠΕΤΕΙΟΣ 28ῃς ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1940

Κείμενο, μουσικῆ ἐπιμέλεια και διεθέσθεις Σίμωνος Καρά.

Ἐορταστικό πρόγραμμα πατριωτικῶν τραγουδῶν ἀπὸ διάφορα μέρη τῆς Ἑλλάδος, ἐπ' εὐκαιρίῃ τῆς ἐπέτειο τῆς 28ῃς Ὀκτωβρίου 1940, μέ τήν χορηγία τοῦ Συλλόγου πρὸς Διάδοσιν τῆς Ἑθνικῆς Μουσικῆς.

Θυμῶσθε τὸ πρῶο ἐκείνο τῆς Δευτέρας 28ῃς Ὀκτωβρίου τοῦ 1940, ὅταν ἡ σιερηνες ἀνήγγειλαν τὴ φασοστικῆ εἰσβολῆ και τήν ἔναρξι τοῦ πολέμου:

Θυμῶσθε τὴ φρενίδα τοῦ ἑθνοσιασμοῦ και τῆς ζητωκραυγῆς τοῦ κόσμου ὅπου φώναζε, «ἐμπρός στὸ μέτωπο και στη νίκη»:

Ποῦ ὀφείλετο αὐτὸ τὸ ἥρωικό παραλήρημα, ὅπου εἶχε καταλάβει τὸ πλῆθος; Ποῦ ὀφείλετο αὐτὴ ἡ ἀκαρόδυντος πεποιθήσις, ὅτι θά νικώσαμε τὴ φασοστικῆ Ἰταλία τῶν ὀκτὼ ἑκατομηνῶν λογχῶν, μιά φούχτα Ἑλλήνων;

Ποῦ ἄλλοθ, παρὰ εἰς τὴν ἀκλόνητο πίστι εἰς τόν Θεόν και τὸ δικαίωμας, τὸ ποδοκατοῦμενο μέ τὴν ἀνανδρεία και ἀναισχυντία;

Ποῦ ἄλλοθ, παρὰ εἰς τὴν ἀπειρα ἀνά τούς αἰῶνες παραδείγματα ἥρωισμοῦ και αὐτοθυσίας τῶν προγόνων μας, τῶν ὁποίων ἡ φρεγῆ ξανάρθαν ἄν μᾶς μιλῆσουν και ἄν μᾶς ψυθηρεῖουν μεσοτικά τὸ πρὸς τήν Πατρίδα ἐπῆρτατο καθῆκον.

1.

- *Σενά-, μορέ, σῶνάξι ὁ Γιώργους Βασιλάς ἀπὸ τὸ εἰκοσίνο, μέχρι τὸ σαράντα-ἑνα.*
- *Τὸς σῶναξι, τὸς γῆνασι τὸς σῶναξι, τὸς γυμνάξι και στὰ σῶνα τοῦς θγάξι.*

Ἡ συμμετοχῆ εἰς τόν πόλεμο τοῦ 1940-41 ἦτο γενικῆ και καθολικῆ. Ἄντρες, γυναῖκες, γέροι και παιδιά, ὅλοι εἰργάζοντο γιὰ τόν κοινόν ἀγῶνα. Ἄλλοι στὸ μέτωπο και ἄλλοι, πρὸ παντός ἡ γυναῖκες, στὸ μετόπισθεν: ἄν φτιάχουν ὄσχη, ἐφόδια και νοσοκομειακὸ ἔλικὸ γιὰ τὸ

στρατό, 'να υπηρετήσουν ός σύνδεσμοι, συνοδοί και νοσοκόμοι.

Μά 'κείνες ή γυναίκες τής Πίνδου, 'που κοιδούσαν τήν πολεροφόδια στην πλάτη, και συνέπασαν και ήγωνίζοντο μέ τούς φαντάρους ' πάνω στά βουνά, ποδ δερήκαν τέτοια ψυχική άλχη και γενναιοφροσύνη:

Τή δερήκαν οί ήρωικά παραδείγματα τών περαιομένων γενιών. Προηγήθησαν ή Σουλιώτισσες, ή Χειμωρώτισσες, και ή Μανιάτισσες στη σταρηά, ή Κασσιώτισσες, ή Ψαραγιές, ή Μανιά Μουραγιόνες και ή Μπουλουίνα στη θάλασσα. Ήταν ή γυναίκες τών Λαζών και τής Νηαούστης, και ή Λαϊκινα και ή Καποαναγιάννα, 'που άδερήσαντο περιφόνες στά βασανιστήρια ή τήν αιχμαλωσία, και άπ' αυτές πησαν τό παράδειγμα ή 'Ελληνίδες, ή άποίες στην έχθρική κατοχή, έλαβαν μέρος στην αντίσταση κατά τών ζένων κατακτητών, και άδερήσαντο άτάραχες και ύπερηφανες, πολλές άπ' αυτές στά έκτελεστικά άποσπάσματα τών φασιστών και ναζιστών.

Μακρά παράδοσις γυναικείας αέθουσίας και ήρωισμού, 'που τήν έννοείαωσε ό λαϊκός ποιητής ύποδειγματικά, στό πρόσωπο τής θηλυκής Δίαςκος Τζαβέλλα, άποθανατίζοντας τήν κατορφώματά της τό πολεμικά.

2.

- [— Στη δροί στά Τουρίτσιαινα, στη μίση από τή Χώρα,
Μπουλουμπουσιάδες κίθονταν και όλο Μουραγιώτισσες]
— Κι άγνάντασαν τόν πόλομο, 'που κόνιν οι Σουλιώτες
πός πολιά, γειά σας ποδιά, πός πολιά ή Τζαβέλινα
— Πός πολιά ή Τζαβέλινα 'όαν άξιο παλληκάρι
σέρνει τά βόλια στην ποδιά, φιασκια στό ζουναρι
— Και τό παιδί στην άγκαλιά, ή έμπαρς άπ' όλους πάει.

Και τών Ποντίων άδελφών μας ή συμμετοχή εις τόν πόλεμο τοφ 1940-41 ήταν αθρόομησ και καθολική.

Κι ένα τραγούδι ιστορικό - άμυτικό τοφ Μάραντου, 'που τοφ ήρθε χαρη άπ' τό Βασιλά 'να πάη στην έξοστρατιά:

3.

- Τόν Μάραντον χαρτιν έρθεν 'να πάη και στη στρατιάν, ή,
κόφτ' άσ' άσφήν πέταλα και άσ' άφ' χρισσόφ' καρφία, γιάφ'.

— Τόν μάτρον άπ' καλιγόνες, κατανιχρό ζόνν φίγγον, ή,
κι ή καλή άπ' παρτέκεν μέ τό ματ'λ' καρφία, γιάφ.

— Ποδ πός, ποδ πός, και Μάραντε, κι έπί τίναν άφίνεις, ή,
άφίνω σε στη μάναν μου, τήν 'Αγίαν' Έλένη, γιάφ.

— Ποδ πός, ποδ πός, και Μάραντε, κι έπί τίναν άφίνεις, ή,
άφίνω σε ζόνν κίριν μου, τόν άερ Κωνσταντίνον, γιάφ.

— Ποδ πός, ποδ πός, και Μάραντε, κι έπί τίναν άφίνεις, ή,
έπαρ' κι έπί, και Μάραντε, έπαρ' με στη στρατιάν, γιάφ

'Η Κρητική ιστορία, είναι γεμάτη από άπέλειοτους άνά τούς αιώνες άγόνες και θυσίες γιά τήν έθνικήν άνεξαρτησία και τή λευτεριά. Δέν είναι μόνο οι άγόνες κατά τοφ Τουρκου τυράννου κατά τούς αιώνες τούς έστερινούς. Είναι και κατά τών Βενετών, και πριν άπ' αύτούς κατά τών Σαρακηνών στά χρόνια τό παλαιότερα, τά βυζαντινά.

Τοφ όλοκαυτώματος τής Κρήτης κατά τήν ναζιστική κατοχή, προσηγήθη τό 'Αρχαδί, και πριν άπ' αύτό, τών Σφακιών, και παλαιότερα τοφ Κάστρου τό όλοκαύτωμα στά 1669, όταν μετά μακρούς και αίματηρούς άγόνες, οι Τορκιοι κατάρθεσαν 'ν' άποσπάσαν από τούς Βενετούς την Πρωτεύουσα τής Κρήτης.

'Ο Τορκουοσ μαιώνοντας μέ στήθηχ στη χριστιανική ποίαιεια, 'που τήν υπερήσκιζαν όχι οι Βενετοί, άλλα, κυρίως, οι 'Ελληνες χριστιανοί κάτοικοι τής, 'που δέν ήθέλαν 'να πέσουν στά χέρια δωρόαρον και άπίστον, δέ δερήκαν τίποτε όρθιο: Κάστρο, πέργκο, σπία, παλάτια, εκκλησίες, όλα είχαν ίσοπεδοθή και γαρνησθή ή άνυπναχθή.

'Ιδού πός άπθηνάτισε ή λαϊκή κρητική μούσα, τοφτό τό όλοκαύτωμα, ένα από τά άτέλειστα πολεμικά ΟΧΙ 'που άποτελοθν παράδοσι και γνώρισμα τής 'Ελληνικής φύλης.

4.

— Κάστρο και 'ποθ' οι πέργκοσ σου και τά καρναριασ σου;

και 'ποθ' οι γι-άντρεμείσ σου, άμορφα παλληκάρα;

— Η μούρη γής, τά ζαίρεται, στό κινωρισμένον άδερ.

— Δέν έχω άμάχι τοφ Τουρκιάς, μούθε καιά τοφ χάρου-

μόν έχω άμάχι και καιά, τοφ σκόλον τοφ προδότη.

Ἡ ἐπόμενες ἡρωϊκῆς μαντινάδες, ἔπου τραγοῦδὰ ὁ Μανώλης Πετράκης, ἀνήκουν στὸς Κρήτες ἀγωνιστῆς τῆς Ἐθνικῆς Ἀντιστάσεως, ἔπου καθ' ἕλες τῆς κακοτεχίης τῆς στιγμῆς, κράτησαν τὸν ἀγῶνα τιμημένοι. Καὶ εἴτε πέθαναν, εἴτε ἔζησαν γιὰ ἔνα χαροῦν τὴν τελειωτικὴ ἔθνικὴ νίκη καὶ λευτεριά.

5.

- Τὸν ἀντρεωμένον μὴν τὸν κλαῖς κι ἂν ἀστοχῆς κιάλας
- Κι ἂν ἀστοχῆς μὴ καὶ θνῶ, πάλι ἀντρεωμένος θάναι.
- Πάντα ἔν ἢ πόρτες τ' ἀνοιχτῆς κι ἢ τάβλες τὸν στροφάμεν.
- Καὶ τ' ἀργυρῶ του τὸ σακαμῖ, ἔνα θέητ τ' ἀρματὰ ντου.

Θά τελειώσομε μὲ τὸν ὀθάνατο χορὸ τοῦ Ζαλόγγου:

6.

- Ἐξε γιὰ κατμέτε κόσμη, ἔξε γιὰ γλεκειά ζοή,
- καὶ ὄθ δόστοχη Πατρίδα ἔξε γιὰ παντοτεινή.
- Ἐχετε γιὰ θρσοσῆλες λόγγοι, δοννά, ραχοῦλες,
- ἔχετε γιὰ θρσοσῆλες καὶ ἄεις Σουλιωτοσῆλες.
- Σὴ στερὰ δὲ ζῆ τὸ φάρι, σὴ ἄνθος ζῆην ἄμμοδιά,
- κι ἢ Σουλιώτισσες δὲ ζῶντε, — καὶ οἱ Ἐλληνας δὲ ζῶντε —
- δέχως τὴν ἔλευθεριά.
- Ἐχετε γιὰ θρσοσῆλες...

Ἐκδοθέντες δίσκοι—κασιέτες αὐτῆς τῆς σειρῆς:

- 101 — Βυζαντινοὶ Ὑμνοι τῶν Χριστογενένων
- 102 — Βυζαντινοὶ Ὑμνοι τῶν Θεοφανεῖων
- 103 — Τραγοῦδία Κάσου καὶ Καρπάθου
- 104 — Τραγοῦδία Ρόδου, Χάλκης καὶ Σύμης
- 105 — Τραγοῦδία Ἀμοργοῦ, Κῆθου καὶ Σίφου
- 106 — Τραγοῦδία τῆς Θράκης (μέρος 1ον)
- 107 — Ἡ Ἀκολουθία τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου
- 108 — Τραγοῦδία Θάσου, Λήμνου καὶ Σαμοθράκης
- 109 — Τραγοῦδία Δυτικῆς Μακεδονίας
- 110 — Τραγοῦδία Μυτιλήνης καὶ Χίου
- 111 — Τραγοῦδία τῆς Ἠπείρου
- 112 — Βυζαντινοὶ Ὑμνοι Ἐπιταφίον καὶ Πάσχα
- 113 — Τραγοῦδία τῆς Πελοποννήσου
- 114 — Τραγοῦδία τῆς Κρήτης
- 115 — Τραγοῦδία τῶν Ἐπτανήσων
- 116 — Ὑμνοι καὶ Θρήνοι τῆς Ἀλώσεως
- 117 — Τραγοῦδία Ἀνατολικῆς Μακεδονίας
- 118 — Τραγοῦδία Κωνσταντινουπόλεως καὶ Προποντιδῶς
- 119 — Τραγοῦδία Ροῦμέλης
- 120 — Τραγοῦδία Θεσσαλίας (μέρος 1ον)
- 121 — Τραγοῦδία Θεσσαλίας (μέρος 2ον)
- 122 — Τραγοῦδία Θράκης (μέρος 2ον)
- 123 — Τραγοῦδία Ἠπείρου (μέρος 2ον)
- 124 — Τραγοῦδία Μακεδονίας (μέρος 3ον)
- 125 — Τραγοῦδία Μυτιλήνης καὶ Μικρῆς Ἀσίας
- 126 — Ἀρμονικά
- 127 — Τραγοῦδία Μικρῆς Ἀσίας
- 128 — Τραγοῦδία Ἰκαρίας καὶ Σάμου
- 129 — Ἐπίτειοι 26ης & 28ης Ὀκτωβρίου
- 130 — Ἐπίτειοι 29ης Μαΐου & 25ης Μαρτίου
- 131 — Ἐθνικά ἱστορικά τραγοῦδία

Σύλλογος πρὸς διάδοσιν τῆς Ἐθνικῆς Μουσικῆς.

Ἔρσης 9 καὶ Πουλχερίας, 114 73 Ἀθήνα. Τηλ. 01-8811930

ΚΑΛΑΙΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: ΣΙΜΩΝ ΚΑΡΑΣ
ΒΟΗΘΟΙ ΜΑΡΙΑ ΒΟΥΡΑ (101-126) — ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΚΑΡΑ (127-131)
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΕΩΣ: ΝΙΚΟΣ ΔΙΟΝΥΣΟΒΟΥΛΟΣ

Meikyū: department for *Shōjūjō* with *Yashōka* (K. Ethnol. Monographs, 1961). Also appeared (anonymous) *Kommentar zu Musikethnologie, Zweites Abheften, 'Arten der Populäre', Armut und Tonage, Neue Zusammenhänge* (Hörsaal) *Japan Studies, Ethnologie, Poetik, Kinos, Anhang* und *Japanische Mitglieder der 6. Sektion der Society for the Documentation of National Music*, 1960. *Seidō* (1 to 1), *Ceremonia Paludum*, *Samon Adhara*, *Agapan Tumbula*, *Amatita Tumbula*, *Nakuta Sapphanda*, *Shōdō* (1 to 1), *Bossa Savaia*, *Philippo Koroaka*, *Kera Adhara*, *Sama Kera*.

— — —

— — —

GREEK NATIONAL ANNIVERSARIES:
THE 26th & 28th OF OCTOBER

SDNM 129

GREEK ECHOES 3

SOCIETY FOR THE DISSEMINATION
OF NATIONAL MUSIC

GREEK ECHOES

Records in the series following the existing S.D.N.M. 125 will continue with consecutive numbers, but their source of music with the exception of a second record of music from the Cyclades soon to be issued will not be from the Ford Foundation funded field recordings.

Simon Karas, President of the Society for the Dissemination of National Music, and Musical and General Director of the S.D.N.M. record, cassette and CD series, joined the National Greek Radio Broadcasting System at its inception in the beginning of 1937 as organizer of a Department of Greek Traditional Music. At about the same time and continuing until 1940, a series of festivals took place in the Olympic Stadium in Athens in which groups, mostly of adults wearing their regional dress from many areas of Greece participated in song and dance performances accompanied by their own musicians. It was probably the first time such gatherings had taken place anywhere in Greece with both audience and participants being exposed, also for the first time, to the marvelous diversity of their nation's folk traditions. During the years the festivals took place programs of these regional singers and instrumentalists were radio broadcast to even a wider audience. The war years followed and in the difficult post-war period it was not feasible bringing groups to Athens from other parts of the country for either performance or broadcast purposes.

It was then that Simon Karas, accompanied by his wife Angeliki, traveled to many regions of Greece during their vacation time and at their own expense to record the musical tradition. Having no portable tape recorder at the beginning, he notated the music with byzantine musical symbols and wrote the lyrics of the songs with the nuances of the language as spoken in the particular region. Back in Athens he taught the songs to a very talented group of musicians and a chorus drawn from the school of music of the Society for the Dissemination of National Music. This was the source of the very popular folk music program Greek Echoes (Elliniki Antilali) heard on National Greek Radio in the years 1958-1959.

Copies of tapes of these programs were later given to the Society by the Greek National Broadcasting System and invaluable (now that the musical tradition in many parts of the country is waning) excerpts from these tapes have been used in the records and cassettes following S.D.N.M. 125 in the series.

SIDE A

THE 26TH OF OCTOBER:
NATIONAL ANNIVERSARY OF THE LIBERATION
OF THESSALONIKI FROM THE TURKS IN 1912

Text of Narrative: Simon Karas.

Narrative: "I was a boy when the Greeks liberated Thessaloniki. Time has sharpened the memory of past events. It has given a stronger understanding of people and happenings of those heroic days of the wars of 1912-13. The simple melody of the march so enthusiastically sung by people at the time never ceases to stir me. Even today I am thrilled when I recall the frenzy and cheering of the populace who were gradually being informed by newspapers and the telegraph services of military advances and overwhelming events, of place names now engraved in our country's history: Ellassona, Sarantaporo, the Straits of Petra, Kozani, Veria, Naoussa, Edessa. Our army nearly liberated Monastiri, but did succeed in taking Thessaloniki, Serres, Drama, and finally Kavala."

1.

*...Now that our blue flag is flying
in Macedonia and Epirus,
Heavy slavery retreats in the coming
of the Greek army.*

Narrative: "Thessaloniki, what a heroic name! A name that is profoundly associated with the national and religious history of our Greek nation.

Thessaloniki was founded in 315 B.C. by King Kassandros who to honor his wife, sister of Alexander the Great, gave the city her name. It was from Thessaloniki that Alexander launched his campaign to spread ancient Hellenic civilization to Asia.

Thessaloniki, capital of Macedonia, gained new importance during the Byzantine era. It became second to Constantinople in the

Hellenic Christian Empire, mainly because of its geographic location. Its existence, therefore, as a continuous major center of Hellenism with an unbroken tradition extends from ancient times up to the Turkish conquest.

Thessaloniki, the ark of Saint Demetrios' valuable relics, as well as location of many Christian structures, was justifiably the center of all Orthodoxy. Its walls withstood the numerous hordes of barbarians whose rage turned into panic each time the resistance of its defenders repelled all foes.

The city's protector Saint Demetrios became a symbol of victorious Hellenism. According to legend, he was seen many times on his heavenly horse fighting with his spear in battle. The song we now hear is from the region of Veria. It praises the natural as well as the human beauties of Macedonian villages and towns and of Thessaloniki."

2.

*Sweet wine in Nioousta (Naoussa),
In Veria dark-eyed beauties
- Draw the curtain my Lengo. -
And in poor Kolyndros, short plump ones.
- Give regards to my friend. -
At the market of Salonica, dear me,
In the workshops of Drama,
- Come on, draw the curtain my Lengo. -
I first saw your dark brows.
- Oh come now, give regards to my friend. -*

Narrative: "Thessaloniki's contributions to letters and science and also its great Bishops are points of light in the course of history; Efstathios the Annotator, commentator on Homer; Leo, former professor at Constantinople University; Saint Gregory Palamas, defending star of Orthodoxy; Symeon, renowned for his goodness; and the Saints Kyrillos and Methodius who carried the Spirit of Hellenic and Christian civilization to the Slavs.

During the Turkish conquest Thessaloniki became the center of a

broad patriotic network which branched over Macedonia and North Epirus. Thessaloniki was citadel of the intellectuals who struggled to save what they could for the survival of *to yénos* (the race). These charismatic people were the organizers of opposition to Pan-slavic propaganda. It was from Thessaloniki that seemingly innocent travelers and merchants departed secretly transporting arms to the Greek fighters.

There follows a Klepht¹ tune. Its sound echoes in the air voices of Klephts and Macedonian fighters whose existence was committed to the nation's cause, the liberation of their country. The Klephts found shelter in the countless hide-outs that Olympos, Pierrion, Morihovo, and the other mountains of Western Macedonia provided.*

1. Irregular army Greek fighters.

3.

*My Lads, oh you, my poor lads,
Since you choose valor, my lads,
Come for me to tell you
The trials of the Klephts.
For what they do is fight all day
And then vigil at night.*

Narrative: "The news of the Greek revolution quickly spread throughout Macedonia which was ripe for revolt. Town notables, village elders, as well as leaders of the scattered Greek army everywhere raised the banner of the national revolution.

Songs witnessing the Klepht tradition and great deeds are still sung. They express the spirit of Greek resistance against the conqueror. The fire of the Macedonian soul is poignantly expressed in song lamentations for the suppression of the insurrection in Macedonia. The revolt and destruction of Naousa in 1822, the crushing of Emmanuel Pappas' movement (he was an idealist member of the Society of Friends¹) on the high slopes of Holomonda in Chalkidiki were the inspiration for the anonymous composition

of folk songs like the following."

1. A secret society both within and outside of Greece dedicated to the creation of a Greek Nation.

4.

*Sing, my cuckoo, sing, as you use to once.
Alas! oh, do not sing now, sing no more.
For you sing untimely, plaintively you sing
Woefully you sing, sing for the Klephts.
"Yes, for the brave, and what am I to say?
The spring is bitter, the summer gloomy
and the autumn harsh"*

Narrative: "A statue of Emmanuel Pappas in Serres, his place of birth, stands as a memorial to this dedicated fighter. Another hero, Captain Theodoros Tziakas, son of an old *armatolic* (resistance) family, whose portrait hangs in the town hall of Grevena, fell fighting at the historic Monastery of the Cave of Grevena. His name is immortalized in another song of the period."

5.

*O you mountains of Grevena
And pine trees of Metsovo,
Lower your height:
And in the midst of haze
Grevena will emerge, my Tziaka,
The Great Cave itself,
So as to see Tziaka fighting.*

Narrative: "With the defeat and departure of the Ottoman Turks Pan-slavic propaganda began plagiarizing history. Three of its most infuriating claims were that the ancient Macedonians were not Hellenes, Alexander the Great was Bulgarian and Saints Kyrillos and Methodios who first converted the Slaves to Christianity were also Bulgarians.

It was the patriot Pavlos Melas who with local combatants and Greeks from elsewhere, both from within the then existing nation and abroad, managed to counter the plans of the Pan-slavic Society to Slavivize the area. The following demotic song of Chalcidice exalts this immortal hero:"

6.

*O you, my flying birds, flying high,
Have you seen our George lately,
Our Captain Yiaglis?
"We saw him yesterday and the day before.
For he was down in Athens
Recruiting young lads for Macedonia:
For Macedonia he summoned them."*

Narrative: "Then one day on the 26th of October 1912, the day Thessaloniki celebrates its protector Saint Demetrios, the ultimate dream of the race was realized as the Greek army lead by the heir to the throne, Constantine, entered the city in triumph. New epics were written, new songs sung and new national anniversaries celebrated."

7.

*Why did I fall in love with you?
Karsilimás dance song instrumental.*

SIDE B

THE 28TH OF OCTOBER:
ANNIVERSARY OF THE 28TH OF OCTOBER 1940. "OXI"
(OCHI), NO! DAY: THE NATION'S REPLY TO ITALY'S
ULTIMATUM PASSAGE OF ITS ARMY THROUGH GREECE

Text of Narrative: Simon Karas.

Narrative: "Can some of you recall the morning of the 28th of October 1940 when war broke out with the invasion by the Fascists? Can you recall the cheering and enthusiasm of men anxious to join the army and fight for their country?

What was it that charged them with enthusiasm and conviction in our eventual victory over the Italian Fascists?

The courage to resist may have sprung from our deep faith in God and our just cause, but also from the supreme sacrifice and heroism of our ancestors whose souls came to whisper in our ears words of duty to the Nation."

1.

*King George summons the Greeks,
From eighteen twenty-one to nineteen forty-one.
He summoned them, he drilled them.
He summons them, he drills them and takes
them to the borders.*

Narrative: "Men, women, old people and children, all participated in the war of 1940 -1941 offering their services to the common cause. While men were fighting at the front women took charge of life at home. The women of Mount Pindus, however, did something extraordinary. They carried war supplies on their backs to the men over rugged terrain. Where did they find the stamina and courage? Could it have been in the memory of women of the past: the example of the Souliote women and the women of Heimara and Mani on the mainland, the women of Psara and Kasos, Mando

Mavrogenous and Bouboulina on the islands? There had been others too, the women of the Lazos family and of the town of Naousa, and of individuals like Liakena and Katsantonena who gave of themselves for faith and country.

This long tradition of female sacrifice is poetically incarnated in the person of the legendary Despo Tzavelena in the following song:"

2.

*At the fountain of Tsaritsiana half way from the town
Bouloubashades¹ were sitting, and Margaritians too.
Observing the war the Souliotes were fighting
Tzavelina was fighting lads, how bravely she fought.
Like a real armourer, carrying boufets in her tablier
And cartridges in her belt, her child in her arms,
And goes ahead of the others.*

1. Wealthy elders.

Narrative: "It would be an omission not to mention the total participation of our brothers from Pontus in the war of 1940- 1941 and not to include one of their Akritic songs."

3.

*An order came for Mándos to enlist.
He made silver horse shoes and nails of gold.
He shod his horse by moonlight.
His sweetheart was there helping him,
Her handkerchief being full of nails.
"Where are you going Mándhe,
Where are you leaving me?"
"With my mother Saint Helen."
"Where are you going Mándhe,
Where are you leaving me?"
"With my father Saint Constantine."
"Take me to battle with you!"*

Narrative: "The history of Crete is full of endless battles and

sacrifice for freedom and national independence. The Cretans, too, fought against the Turks, and before them the Venetians, and earlier during the Byzantine period, the Saracens.

Crete suffered many holocausts: Arcadi, Sfakia and in 1669, Iraklion, when the Turks wrested the capital from the Venetians. On entering the Christian city, previously defended by the Greek Christian inhabitants, the Turks were faced with the ruins of what had been fortresses, houses, palaces and churches. This was the Cretan way of defying the conqueror.

It is the suffering, however, during the Nazi occupation that dominates the history of the island.

The following is a historic song dating to the struggle with the Turks."

4.

*Fortress (Iraklion), where are your towers, your church
bells and your brave?
Where are your handsome young ones now?
"The wretched earth embraces them,
Wretched Hades now has them."
"And now the Turks I do not loath
And death I do not hate
The treacherous man I hate and loath;
On him I put the blame."*

Narrative: "The following heroic mandinades (Cretan rhymed couplets) played and sung by Manolis Perakis are dedicated to the Cretan fighters of the National Resistance, 1940-1941, who despite many misfortunes continued fighting."

5.

*Weep not for the brave!
If he misses his target once or twice,
He 'll still be brave.
His house doors are always open,*

*His tables laid,
And on his silver stool
All of his arms he 'll place.*

Narrative: "We conclude with the much loved song of *Zálongo*."

6.
*Farewell, poor world, farewell sweet life,
You my enslaved country farewell,
Farewell you little fountain springs
And crests and thickets farewell.
Farewell daughters of Souli.
For a fish cannot live on land,
A flower on the sand,
The Souliotes deprived of freedom.
So farewell fountain springs.*

Translated by Angeliki Kliropoulou - Perdiou.

Records and cassette-tapes already released in this series:

- 101 — Byzantine Hymns of Christmas
- 102 — Byzantine Hymns of the Epiphany
- 103 — Songs of Kasos and Karpathos
- 104 — Songs of Rhodes, Chalki and Symi
- 105 — Songs of Amorgos, Kythnos and Sifnos
- 106 — Songs of Thrace (part 1)
- 107 — The Service of the Akathistos Hymn
- 108 — Songs of Thasos, Lemnos and Samothrace
- 109 — Songs of Western Macedonia
- 110 — Songs of Mytilene and Chios
- 111 — Songs of Epirus (part 1)
- 112 — Byzantine Hymns of the Epitaphios and Easter
- 113 — Songs of the Peloponnesos
- 114 — Songs of Crete
- 115 — Songs of the Ionian Islands
- 116 — Hymns and Laments for the Fall of Constantinople
- 117 — Songs of Eastern Macedonia
- 118 — Songs of Constantinople and the Sea of Marmara
- 119 — Songs of Roumeli
- 120 — Songs of Thessaly (part 1)
- 121 — Songs of Thessaly (part 2)
- 122 — Songs of Thrace (part 2)
- 123 — Songs of Epirus (part 2)
- 124 — Songs of Macedonia (part 3)
- 125 — Songs of Mytilene and Asia Minor
- 126 — Armonika ('Harmonics')
- 127 — Songs of Asia Minor
- 128 — Songs of Ikaria and Samos
- 129 — National Anniversaries of 26th & 28th of October
- 130 — National Commemorative days:
the 29th of May & the 25th of March
- 131 — National historical songs

Society for the Dissemination of National Music,
Ersis 9 and Pulcherias, GR-114 73 Athens, Tel. 301-8811930

ARTISTIC AND GENERAL DIRECTOR: SIMON KARAS
ASSISTANTS: MARY VOURAS(101-126) — ANGELIKI KARAS(127-131)
PRODUCTION COORDINATOR: NIKOS DIONYSOPOULOS